

Felags eftirlønargrunnur fyri allar løntakarar

hevði verið besta loysnin, og hesum arbeidir landsstýrið við nú, sigur Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður, sum ikki skilir, hví arbeidstakarar leggja so stóra orku í at eftirlønargrunnur verður skipaður

— Eg dugi ikki at skilja hví arbeidstakararnir nú undir sáttmálasamráðingunum leggja so stóran dent á ein eftirlønargrunn, sigur Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður í arbeidsmarknaðarmálum.

Rætt er tað, at nóg hevur verið tosað um at tað er neyðugt at avmarka nýtisluna, og at landsstýrið hevur framt ávis avmarkandi tiltøk. Fer ein partur av lønini í ein eftirlønargrunn, er hetta ein avmarking av nýtisluni í sær sjálvum, men tað mugu fyrst og fremst verða teir politisku

myndugleikarnir, sum hava áhuga í at henda avmarkingin verður framd, sigur Vilhelm Johannesen, sum ikki skilir hví eitt felag sum arbeidstakararnir skulu gera hetta til nakran týðandi spurning nú.

Rættast var at fáa ein felagsgrunn, og hesin eigur at verða skipaður við lóg, sigur Vilhelm Johannesen.

Hesin eftirlønargrunnur eigur at vera fyri øll timalønt og fiskimenn og onnur, sum ikki hava aðra eftirløn enn fólkapensjónina. Endamálið við einum

tilikum grunni er, at øll verða javnstillað. Øll gjalda úr aftur grunninum í mun til lønina og fáa eins stóra upphædd úr aftur grunninum sum eftirløn, sigur landsstýrismaðurin, sum ikki heldur tað vera beint at hvørt felag hevur sín grunn. Um Havnar Arbeidsmannafelag so hevur sín serliga grunn við umframt, verða teir sjálvir um, sigur Vilhelm Johannesen.

Um eina góða viku fer Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður, saman við embætisfólki til Danmarkar at kanna ymiskar spurningar á arbeidsmarknaðarøkinum. Talan er serliga um trygdargrunn, eftirlønargrunn og fastlønarskipan fyri fólk í fiskiðnaðinum.

Viðvíkjandi trygdargrunninum hevur landsstýrið broytt lógina, soleiðis at grunnurin nú eisini umfatar fólk, sum arbeida á fiskavirkjum.

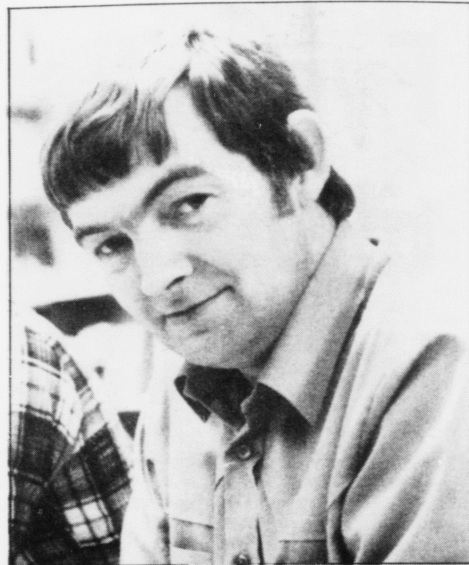
Hendan grunnin umsitur Lønjavningargrunnurin, sum krevur inn triggjar krónur fyri hvørt

tónsið. Somu upphædd leggur landsstýrið í grunnin. Um fiskavirki fer av knóranum, rindar grunnurin 90% av tí, sum mist verður. Bæði til fiskifør, manningar og arbeidss-fólk á landi.

Eisini er ein grunnur, sum umfatar tey timaløntu, sum ikki arbeida á fiskavirkjum. Hvar hesin grunnur skal umsitast ella hvussu, er ikki avgjørt enn, og tað fer landsstýrismaðurin at kanna eftir hvussu tilikur grunnur verður skipaður i t.d. Danmark. M.a. skal landsstýrismaðurin hava fund við ATP-húsið í Danmark um henda spurning.

Arbeidsmarknaðarpensjón

Vilhelm Johannesen fer eisini at kanna seg um hvussu arbeidsmarknaðarpensjónin virkar í Danmark. Har er lógin um ATP galdandi, men henda skipanin gevur ikki nóg mikið. Tí verður í Danmark arbeitt við at gera nýggja skipan — helst eftir svenskarum fyri-

mynd.

Tí er eisini ætlanin at fara til Svørkis at kanna hesi viðurskipti, sigur Vilhelm Johannesen.

Fastlønarskipan

Á ferðini í Danmark fer landsstýrismaðurin í arbeidsmarknaðarmálum eisini at kanna hvussu ein fastlønarskipan fyri fólk í fiskiðnaðinum kann skipast — ella rættari, hvussu danir hava borið seg at.

Vilhelm Johannesen sigur, at hann fer at seta eina nevnd at savna upplýsingar og gera uppskot, sum síðani skulu hava

eina politiska viðgerð áðrenn tey verða lögð fram.

Umfamt hesa nevnd hevur landsstýrismaðurin hugsað sær at heita á partarnar á arbeidsmarknaðinum um at skipa eitt ráðgevandi umboðsråd, sum henda nevndin kallar inn av og á undir arbeidinum.

tór.

Mótparturin vil hava arbeidsófrið

— Vit lata okkum ikki trýsta, sigur FA í hesi frágreiðing síni til limirnar

9. apríl legði FA sitt samráðingruppskot um nýggjan sáttmála fyri Føroya Arbeidsgevarafelag. Næsti fundur var avtalaður 21. apríl, og ikki fyrr enn tá kom mótuppskotið frá FAG. T.v.s., at

teir høvdu umleið 14 dagar at viðgera okkara uppskot, áðrenn teir sjálvir lögdu nakað fram. Tað sama var í 1985. Tá vóru teir heldur ikki so frægir at koma við nøkrum mótuppskoti beinanvegin.

Hetta er ómanslig manna-gongd at viðgera uppskotið frá mótpartinum í fleiri dagar, áðrenn teir sjálvir leggja nakað fram.

Mótuppskotið frá FAG er stórt sæð tað sama sum í 1985, við tí broyting, at

nú krevja teir, at øll yvirtíð skal minnst við 10 prosentum. Vert er at minnst til, at yvirtíðarsaturin ikki er hækkaður síðan 1969, t.v.s. í 18 ár. Hetta krevur nú mótpartur okkara broytt til tað verra. Saman um tikið kann sigast, at uppskotið hjá FAG setir okkum nóg ár aftur í tíðina viðvíkjandi sáttmálanum. So har hevur ikki verið so nógvt at tosað um.

Eftirlønargrunnurin, ið Havnar Arbeidsmannafelag gekk við til í 1985, spókir nú aftur. Tá ætlaði Føroya Arbeidsgevarafelag at trýsta henda grunn niður yvir limir FAs. Tað vildu vit ikki ganga við til upp á nakran máta, tí í samráðingargruppinum høvdu vit einki ynski um eftirlønargrunn. Hvussu tær samráðingarnar endaðu, er øllum kunnugt.

Nú hava vit aftur sitið dag eftir dag á samráðingarfundi, úrlitaleyst. Heldur ikki tey málini, ið ikki kosta krónur og oyru, hava vit kunnað tosað um. Vit kenna tað sum at verða hildin fyri tað turra gjøldur av mótpartinum. Tað er einki uttan tíðar-

spilla at byrja so langa tíð, áðrenn sáttmálin er úti, at samráðast. Vit ivast í, at allir arbeidsgævarar eru samdir við nevndini í FAG í at virða okkum so litið.

Men ikki nóg mikið við tí. Fleiri dagar áðrenn sáttmálin var úti, frættu vit gjøgnum fjølmiðlarnar, at flakavirkini góvust við at taka imóti fiski. Bátarnir vórðu lagdir, so hvørt sum teir komu inn. Upp á tann mátan boðaði mótpartur okkara frá, at verkfall fór at verða, og tað fyrirleikaði teir seg til.

So er at spyrja, hvat skulu vit vænta okkum, og hvussu skal ein sáttmáli gerast undir slíkum umstøðum, tá mótpartur okkara leggur upp til ósemju og órógv samráðingarnar? Tað skilst, at FAG fór ikki til samráðingarborðið við tí fyrri eyga at fáa nýggjan sáttmála. Men spurningurin er, hvat FAG væntar at vinna við at skapa ófrið á arbeidsmarknaðinum.

Tað tykist okkum eisini lógið, at tað fyrsta, arbeidsgævararnir aftur hesa ferð lögdu út við, var eftirlønargrunnurin. Henda grunn vildu teir trýsta

niður yvir allar arbeidararnar uttan fyri Havnina, so hetta má geva mótparti okkara onkran fyrirumt í ikki plaga arbeidsgævararnir at visa umorgan fyri tí arbeidandi fjøldini.

Føroya Arbeidsgevarafelag hevur fært fram, at teir vilja hava líka løn aftur í landinum. Grundgeving teirra er, at limirnir í Havnar Arbeidsmannafelag gjalda eitt prosent í eftirlønargrunn, meðan limirnir í FA fáa ta upphæddina útgoldna sum løn. Hetta er púra burtur við, tí fyrri tað fyrsta eru lønarútreiðslurnar hjá arbeidsgævarunum tær somu, uttan mun til um gjaldast skal í grunn ella ikki. Haraftur at hevur Havnar Arbeidsmannafelag sjálf valt at fáa pengarnar goldnar í grunn í staðin fyri sum vit at fáa teir útgoldnar.

Tað er nógvt fyri, at arbeidsgævararnir úti um landið skulu trýstast av tí avtalu, sum Havnar Arbeidsmannafelag og arbeidsgævararnir í Havn hava gjørt um eftirlønargrunn. FA fer ikki at lata avtaluna millum part-

Framhald á síðu 7